

ВНОШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ	
регистрационен индекс	Дата
100-9029	07-07-2022

ОТГОВОРИ НА ВЪПРОСИТЕ ПОСТАВЕНИ ОТ БЪЛГАРСКИ ИНСТИТУТ ЗА ПРАВНИ ИНИЦИАТИВИ

1. Какво е мнението Ви за реформата свързана с окрупняването на прокуратурите и създаването на териториални отделения? Бихте ли подкрепили изготвянето на анализ, който да разкрие какви са резултатите от осъщественото окрупняване на прокуратурите, за да получи то реална оценка за своята ефикасност, както и да спомогне за вземане на решение как да бъде проведена споменатата по-горе „реформа на съдебната карта“ за съдилищата?

ОТГОВОР: Мнението ми за реформата свързана с окрупняването на прокуратурите и създаването на териториални отделения е противоречиво. Бяха решени някои проблеми, но са налице и слабости. Считаю, че най-удачният и логичен вариант би бил провеждането на тази реформа да се извършваше паралелно за съдилищата и прокуратурите и то при възприемане не на „унифицирания“, а на „диференцирания“ модел.

Тъй като обаче реформата в системата на прокуратурата е факт, категорично съм на мнение, че един обективен анализ на постигнатите резултати е необходим, като той ще е наистина полезен за отстраняване на някои проблемни моменти. Предвид различните функции на прокуратурата и съда обаче, един подобен анализ едва ли би могъл да има решаваща роля при вземането на изключително важното решение в каква посока да се тръгне и какъв принципен модел да бъде възприет при реформирането на т.н. „съдебна карта“.

2. Една от широко дискутираните теми в съдийските среди е тази за възнагражденията и начина на определянето им. Какво е Вашето мнение по въпроса- смятате ли, че разликата във възнагражденията между инстанциите е прекомерна? Необходимо ли е законово закрепване на критериите за определяне на възнагражденията на всички нива в системата, а не само на т.н. „трима големи“.

ОТГОВОР: Темата за възнагражденията е широко дискутирана, не само в съдийските среди, но и сред прокурорите и следователите. Очевидно е, че има масово усещане, че сега съществуващата система не е достатъчно справедлива. Проблемът назрява в продължение на години и е

от съществена важност да не бъде повече negliжиран. Принципното ми виждане е, че следва да бъде възприет нов модел, който да спомогне за стратегическото балансиране на системата, без да се допусне изкуственото противопоставяне на магистратите от отделните нива. Сегашните разлики са действително прекомерни, като те трябва да бъдат намалени до разумни размери. В сегашния ѝ вид несъразмерността допринася за демотивацията на колегите от ниските нива и внася несвойствени аргументи в стратегиите за професионално израстване.

Моделът със законово закрепване на критериите за определяне на възнагражденията на всички нива в системата е един от възможните подходи. Съществуват примери в тази насока в някои европейски законодателства. Възприемането на този подход обаче, при недостатъчно устойчивия модел на разделението на властите в българските условия, би създадо риск от пряка намеса на законодателната власт, мотивирана не от принципни, а от конюнктурни политически съображения.

3. Какво е Вашето мнение за възможността да бъдат отзовавани избрани за членове на ВСС от Общите събрания на съдии, прокурори и следователи?

ОТГОВОР: Мнението ми е положително. Това е един от начините да бъде създаден механизъм за отчетност, осъществяване на контрол и носене на отговорност от страна на представителите на трите професионални гилдии във ВСС.

4. Една от значимите функции на Прокурорска колегия е избирането на административни ръководители. Понастоящем единствените критерии при провеждането на тези процедури, към които членовете на колегията са изрично задължени да се придържат, се съдържат в разпоредбите на чл.194б от ЗСВ във връзка с чл.59, ал.1 от Наредба №1 от 9 февруари 2017 г. за конкурсите за магистрати и за избор на административни ръководители в органите на съдебната власт и са- професионална подготовка, управленска компетентност и нравствени качества. Смятате ли, че ВСС трябва да приеме допълнителни и по- подробни критерии, по които да се преценяват кандидатите в тези процедури?

ОТГОВОР: Всеки демократичен избор предполага плурализъм на предложенията, което е залегнало и в практиката на ЕСПЧ. Смятам, че критериите за избор на административни ръководители трябва да са такива, че да не ограничават самия избор. Въвеждането на множество формални критерии би създадо опасност от своеобразно „филтриране“ на

евентуалните кандидати, би намалило броя им, би поставило бариери пред иновативни и нестандартни предложения и би имало за ефект буксуване в предизвестени модели на управление, откъснати от съвременната динамика и потребностите от развитие. За мен прозрачната процедура, в която се състезават предложения за управленски модели, основани на опит, знания и воля, при съобразяване на спецификата и потребностите на конкретния орган на съдебната власт, гарантира в много по- голяма степен качеството на административното ръководство, отколкото въвеждането на допълнителни критерии.

5. Считате ли, че към настоящия момент има необходимост от конституционни изменения в частта за съдебната власт?

ОТГОВОР: Конституцията на Република България има своя философия и е изградена на базата на определени принципи, които намират своето отражение не само в цялата останала нормативна уредба, но в организацията и функционирането на държавата и обществото във всичките им сфери. Това се отнася в пълна степен и до глава шеста „Съдебна власт“. Всички евентуални промени трябва да са плод на много сериозен професионален дебат и да са резултат на широк обществен и политически консенсус. Към настоящия момент тези условия не са налице, поради което съм скептичен относно възможността да бъдат приети полезни за съдебната система и за хората промени. Още повече, че досегашната практика ясно показва, че направените изменения в Конституцията в частта за съдебната власт не доведоха до положително развитие.

6. От изразеното в концепциите Ви отношение към проблема за взаимодействието на съдебната система с обществеността и по конкретно с медиите, се създава впечатление, че тази комуникация се разбира като негативна- като ответна реакция при некоректно медийно отразяване на дейността на съдебната система или други форми на опити за уронване на престижа на съдебната власт от трети за нея страни пред обществото. Какво смятате, че е възможно и полезно да направи ВСС, за да промени това?

ОТГОВОР: Комуникацията с обществеността и медиите е не толкова негативна, колкото неефективна. Няма да обсъждам състоянието на свободата на словото у нас, нито нивото, на което извън професионалните среди се обсъждат специализирани въпроси касаещи съдебната власт, като се налагат мнения, които не почиват на факти и обективни дадености и не

се влияят от разумен дебат. Личното ми мнение е, че на практика няма интерес към реалните проблеми, а вместо това фокусът се измества към периферни и маловажни въпроси.

ВСС трябва да заложи на откритост, прозрачност, диалогичност и честно общуване с обществеността и медиите.

7. Ако в момента сте член на ВСС, какво би било Вашето гласуване по основанията за освобождаване от длъжност на главния прокурор, представени от министрите Йорданова и Стоилов, които са публично достъпни?

ОТГОВОР: Правомощие на ВСС е да се произнесе в рамките на процедурата за освобождаване от длъжност на главния прокурор. Считаю, че е непрофесионално и неетично магистрат да коментира и да изразява публично позиции относно неприключили производства. В случай, че ми бъде гласувано доверие от страна на колегите и бъде избран за член на Висшия съдебен съвет от професионалната квота на българските прокурори, при упражняване на съответните правомощия и в рамките на конкретните процедури, ще се ръководя единствено от закона, морала и съвестта си, без да позволявам да ми бъде оказвано каквото и да е влияние или натиск, като ще отстоявам позициите си и ще нося отговорност за решенията си.

8. На стр.7 от концепцията си споменавате желанията на различни кръгове да поставят съдебната система под контрол. Какви са тези кръгове-икономически, политически, криминални /организирана престъпност/ или други? Въз основа на кои обстоятелства и наблюдения достигате до този извод?

ОТГОВОР: Съдебната система и в частност прокуратурата са стожери на законността и справедливостта. В 30-годишното развитие на сегашния, демократичен конституционен модел станахме свидетели на редица атаки и посегателства над независимостта на съдебната система. Познаването на тази история е условие за избягване на допуснатите в миналото грешки.

Върховенството на закона, разделението на властите и независимостта на съдебната власт не са кухи понятия и изпразнени от съдържание фрази. Те са общовалидни европейски принципи и са стълбовете на съвременното модерно демократично устройство на

държавата и обществото. Ето защо отстояването им е кауза и ежедневна битка за всички честни и почтени български магистрати.

Съдебната власт и прокуратурата трябва да са независими не от отделни, а от всякакви кръгове или субекти и именно това е смисълът, не само заложен в концепцията ми, но и смисълът на цялата ми професионална дейност.

9. На стр.9-10 от концепцията си посочвате, че е необходимо осъвременяване на наказателното ни законодателство в съответствие със „съвременните тенденции и общеевропейско наднационално законодателство“. Кои са тези тенденции и по какъв начин неприлагането им се отразява на българското наказателно право?

ОТГОВОР: Съвременните тенденции са в посока облекчаване на наказателната репресия за сметка на гъвкави алтернативни системи от мерки, акцент върху превенцията, а не върху репресията, увеличаване на процесуалните гаранции за правата на уязвимите лица в наказателния процес, вкл. деца, разширяване на достъпа до правосъдие посредством дигитализация и т.н. Българският наказателен и наказателнопроцесуален закон са остарели, не са съгласувани с директивите в материята, нито с осъдителната за България практика на ЕСПЧ. Възможностите на практиката да компенсира тези недостатъци са ограничени.

От една страна материалното ни наказателно право спешно се нуждае от декриминализация на текстове, които задържат стопанското развитие и застрашават лични права на гражданите. От друга е необходимо създаването на нови състави на престъпления, които да позволят ефективната борба с редица форми на модерна престъпност, които не са били познати в миналото.

Крайно време е да бъде облекчен формализмът на наказателния ни процес, което да позволи на прокуратурата да ползва европейски стандарт на доказване. Дългогодишната ми прокурорска практика, вкл. опитът ми в работата с други държави, показва в редица случаи съществени или системни отклонения от наднационални стандарти, неясноти и вътрешни противоречия, които изискват законодателни решения. Това е твърде обширен професионален дебат, който се води на всички нива в практиката и науката и в него трудно може да се каже нещо ново– всичко казано е добре известно, но промяна няма. Намирам за очевидно, че задържането на развитието на българското наказателно законодателство встрани от наднационалните стандарти, вреди на защитата на обществото срещу

сериозна и реална престъпност и застрашава от неоправдана репресия правата на българските граждани.

ВСС трябва да бъде генератор на идеите на професионалната магистратска общност, като участва активно в работата на различните работни групи и използва всички възможни механизми да промотира и аргументирано да защити пред обществото и останалите власти нуждата от законодателни промени.

06.07.2022 год.

Vladimir
Valentinov
С УВАЖЕНИЕ: Nikolov

Digitally signed by
Vladimir Valentinov
Nikolov
Date: 2022.07.07
09:16:48 +03'00'

/Владимир Валентинов Николов/